

Sivistyslautakunta

§ 79

13.12.2016

Outokummun Perussuomalaisten valtuustoryhmän valtuustoaloite vauvarahan maksamisesta

227/00.01.06/2016

Kvalt 31.10.2016 § 77

Kaupunginvaltuuston työjärjestyksen mukaisessa järjestyksessä Perussuomalaisten valtuustoryhmä jätti kaupunginvaltuustolle liitteenä olevan aloitteen.

Päätös:

Kaupunginvaltuusto päätti yksimielisesti lähettää aloitteen kaupunginhallituksen valmisteltavaksi.

Sivltk 13.12.2016 § 79

Outokummun perussuomalaisten valtuustoryhmä esittää, että Outokummun kaupunki maksaa vuonna 2017 syntyneille lapsille 900 € jaettuna vuosille 2017-2019 (noin 0,82 €/ päivä) ehdolla, että lapsi asuu tuon ajan Outokummussa. Aloitteessa väitetään syntyvyyden Outokummussa olevan alhainen ja lisäksi aloitteen tekijöiden mielestä "kaupunkia ei uutisoinnissa pidetä juurikaan lapsiystävällisenä paikkakuntana." Aloitteen mukaan olisi aika parantaa "kaupungin julkikuvaa entisten ja mahdollisten uusien lapsiperheiden silmissä".

Kaupungissa jo asuvien eli aloitteessa mainittujen "entisten lapsiperheiden" näkemyksistä kotikaupunkinsa "julkikuvasta" eli imagosta ei ole tehty selvitystä. Oletettavaa on, että perheiden käsitykset korreloivat voimakkaasti perheen käyttämien palveluiden laatukokemuksen kanssa. Palveluita lapsiperheille tuottavat kaupungin lisäksi mm. seurakunnat, järjestöt ja yhdistykset. Kaupungin osalta huoltajien tyytyväisyyttä lapsiperhepalveluihin mitataan systemaattisimmin varhaiskasvatuspalveluissa, joissa viimeisin huoltajille suunnattu asiakastyytyväisyyskysely tuotti arvosanan 4,2 (asteikolla 1-5).

Potentiaalisten kaupunkiin muuttavien lapsiperheiden osalta keskeistä olisi tietää ne tekijät, joiden perusteella asuinpaikan valinta tapahtuu. Joensuun yliopistossa (nykyään osa Itä-Suomen yliopistoa) julkaistiin 2007 tutkimus Jyväskylän kaupunkiseudun sisäisen muuttoliikkeen syistä erityisesti nuorten lapsiperheiden osalta. Jyväskylän kaupunkiseutu on pääosin hyvin verrannollinen Joensuun seutuun. Tutkimusaineistoina oli

Sivistyslautakunta

§ 79

13.12.2016

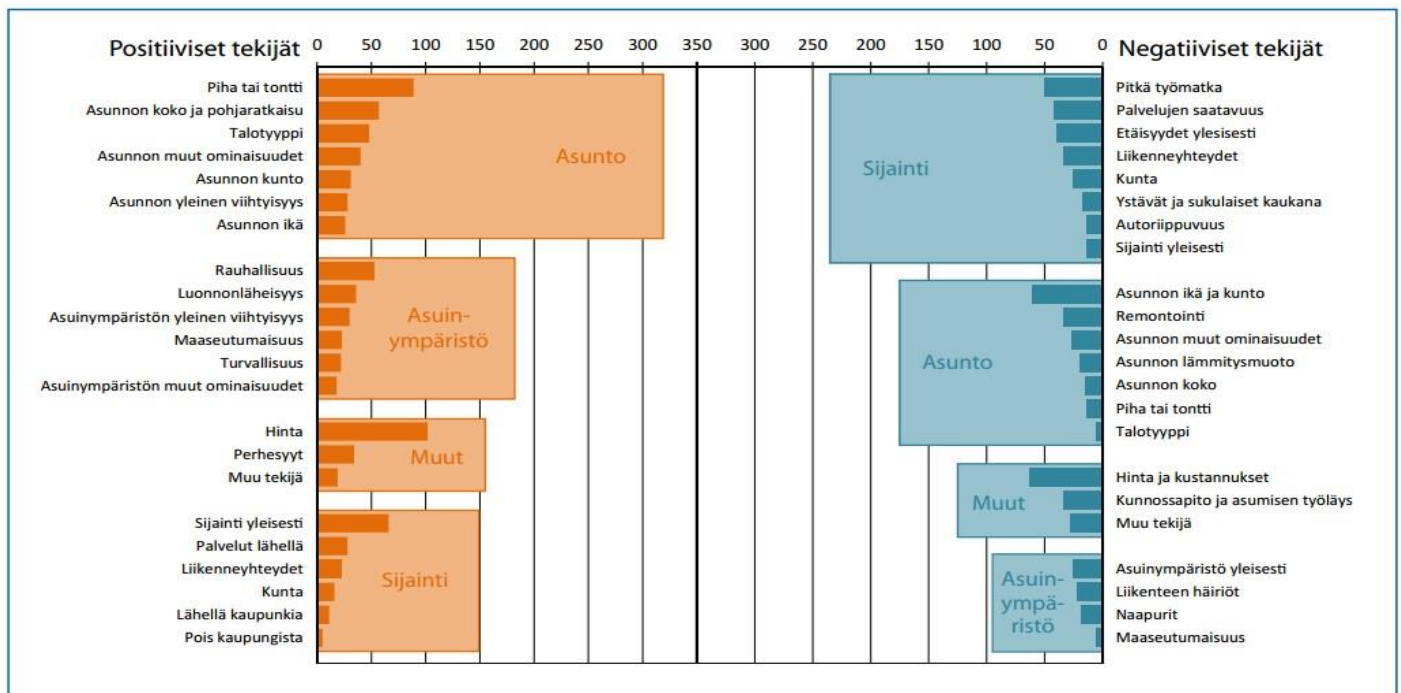
kysely, johon vastasi noin 550 kotitaloutta Jyväskylän seudulta. Tärkeimpänä syynä kaikille muuttajille oli asunnon vaihtaminen. Asuinpaikan valintaan vaikuttivat asuinalueen turvallisuus ja viihtyvyys sekä luonnon läheisyys. Kun muutetaan kaupungista kehyskuntaan, suurin merkitys oli asuntojen hintatasolla, halulla päästä suurempaan asuntoon ja suuremmalle tontille sekä asuinalueen kokeminen hyväksi kasvuympäristöksi lapselle. Kokonaisuutena kehyskuntaan muutetaan asumiseen ja asuinympäristöön liittyvien seikkojen vuoksi. Perheillä oli tavoite löytää sopiva kombinaatio asunnon hinnan, saavutettavuuden, hyvän asuinympäristön ja vapaa-ajan harrastuksia palvelevan ympäristön välillä. Tutkimuksessa analysoitiin myös muuttoliikkeen vaikutuksia kuntatalouteen. Kehyskuntien käyttötaloudessa muuttoliike näkyi lievästi positiivisena keskimäärin parempituloisten tulo- kuin lähtömuuttajien vuoksi. Tutkimuksen laskelmat koskevat kuitenkin ainoastaan suoria laskennallisia vaikutuksia kuntien käyttötalouteen eikä siinä huomioida investointitarpeen muutosten vaikutuksia.

Vastaavan tyyppinen tutkimus on toteutettu 2013 Turun kaupunkiseudulla jossa selvitettiin syitä kehyskuntaan muuttamiselle. Tutkimuksen mukaan "Asunnon valinta muuttotilanteessa on aina yksilöllinen tapahtuma, johon vaikuttaa paitsi monet eri positiiviset ja negatiiviset tekijät, myös perheenjäsenten väliset erilaiset näkemykset toivottavasti asumisesta." Lopulliseen päätökseen vaikuttaneet tekijät asuinpaikan valinnassa olivat tutkimuksen mukaan hyvin heterogeenisiä. Valitussa asunnossa ja asuinympäristössä nähtiin kokonaisuutena selvästi enemmän positiivisia kuin negatiivisia seikkoja. Asunnon hintataso taas ratkaisee sen, millaista asuntoa ja miltä alueelta muuttajan on mahdollista tavoitella. Mieluisan asunnon saaminen sopivaan hintaan olikin yleisimmin mainittu tekijä, joka ratkaisi asumisvalinnan.

Sivistyslautakunta

§ 79

13.12.2016

Aloitteessa tavoiteltu kunnan imagon parantaminen sijoittunee jälkimmäisen kyselyn niin positiivisissa kuin negatiivisissa tekijöissä kohtaan "Muut tekijät" sekä "Kunta", joihin vaikuttanee kunnan virallinen sekä muu epävirallinen (some jne.) viestintä. Kaikki perheet tuskin analysoivat em. kahden tutkimuksen esiin nostamia tekijöitä systemaattisesti kaikkien potentiaalisten muuttokuntiensa osalta, vaan kuten jälkimmäisessä tutkimuksessa on todettu, asuinpaikan valintaan vaikuttaneet tekijät ovat hyvin heterogeenisia. Aloitteen tavoitteeksi asetettu imagon parantaminen ei todennäköisesti ole aloitteen tekijöillekään itseisarvo, vaan sen oletetaan johtavan kaupungin väestön määrän kasvuun.

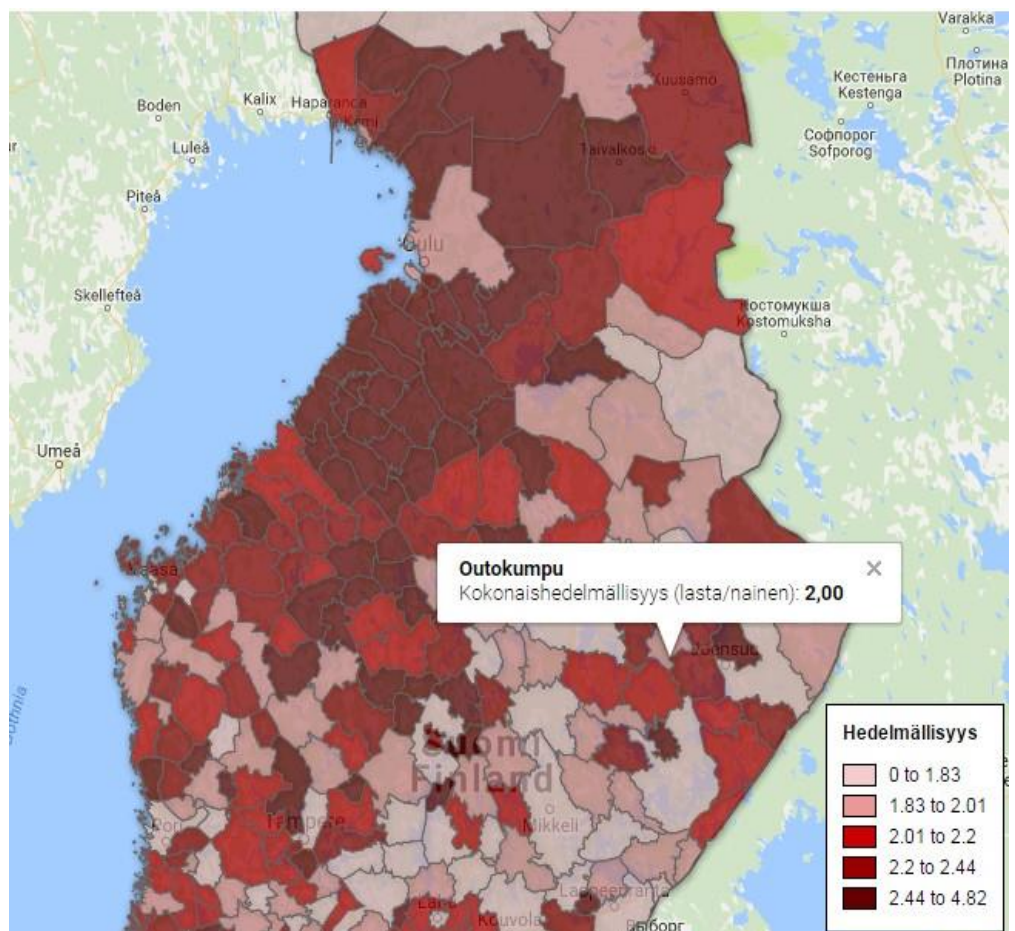
Aloitteessa mainittu syntyvyys tarkoittaa tietyllä maantieteellisellä alueella syntyneiden lasten lukumäärä suhteessa alueen asukkaiden määrään. Koska syntyvyys ei huomioi väestön ikärakennetta, syntyvyyden todellista kehitystä kuvaa paremmin nk. kokonaishedelmällisyysluku eli montako lasta keskimäärin syntyisi naiselle, jos hän eläisi vähintään koko hedelmällisen ikänsä ajan. Jotta väestö tietyllä alueella ilman muuttoliikettä uusiutuisi eli lukumäärä pysyisi ennallaan, tulisi kokonaishedelmällisyysluku olla noin 2,1. Suomessa on oltu tämän alapuolella vuodesta 1969 lähtien. Ilmiö on yhteinen koko Euroopassa ja länsimaissa. Lasten "tekeminen" ei ole enää itsestäänselvyys läheskään kaikille naisille eikä niiden "saaminen" ole edelleenkaan edes mahdollista kaikille naisille huolimatta lääketieteen kehityksestä. Vuonna 2014 kokonaishedelmällisyysluku oli

Sivistyslautakunta

§ 79

13.12.2016

Tilastokeskuksen mukaan koko Suomessa 1,71 ja esim. Joensuussa 1,62, Kuopiossa 1,65 ja Helsingissä 1,34. Vastaavasti etenkin Pohjois-Pohjanmaan kunnista löytyy lukuisia kuntia, joiden kokonaishedelmällisyysluku alkaa kolmosella. Outokummussa luku oli vuonna 2014 tasan 2,00 eli reilusti yli valtakunnan keskiarvon ja hyvin lähellä väestön uusiutumisrajaa. Syntyvyyden tai kokonaishedelmällisyyden alhainen tai korkea taso Outokummussa riippuu täysin siitä, mihin lukuja verrataan ja mitä tasoa kukin pitää "alhaisena" tai "korkeana".

Näkemyks uutisoinnin lapsiystävällisyydestä - tai sen puutteesta - on lähes kokonaan kunkin subjektiivisen tulkinnan varassa oleva asia. Jos uutisointi määritellään painetun ja digitaalisen median toimitettuihin juttuihin eli rajataan pois (epä)sosiaalinen media ja mielipidekirjoitukset, voi uutisoinnin "lapsiystävällisyyttä" tutkia esim. analysoimalla tietyn ajanjakson uutisia lapsiin ja lapsiperheisiin liittyvissä asioissa eri medioissa. Tehty selvitys vuoden 2016 aikana lapsia ja lapsiperheitä koskevasta uutisoinnista Outokummussa ei tue väitettä "kaupunkia ei uutisoinnissa pidetä juurikaan lapsiystävällisenä paikkakuntana". Selvityksen aineistona käytettiin paikallista Outokummun Seutu -lehteä,

Sivistyslautakunta

§ 79

13.12.2016

maakunnallista Karjalainen -sanomalehteä sekä ilmaisjakeluna ilmestyvää Karjalan Heili -lehteä, jotka julkaisevat lehtensä myös digitaalisessa muodossa verkossa. Selvitystä esitellään tarkemmin kokouksessa.

Aloitteen mukaisen vauvarahan ehtona on, että lapsi syntyy vuonna 2017. Kaupunginvaltuusto päättää vuoden 2017 talousarviosta 19.12.2016. Munasolun hedelmöittyminen taas tapahtuu keskimäärin 266 vuorokautta ennen lapsen syntymää. Aloitteessa esitetyn ehdon täyttyminen edellyttää munasolun hedelmöittymistä ennen 9.4.2017 (tässä ei huomioida synnytyksiä ennen ja jälkeen lasketun ajan vaan oletetaan niiden kokonaisuutena tasoittuvan keskiarvoon).

Perhesuunnittelun näkökulmasta - jos aloitteen perimmäinen tavoite on kaupungin asukasluvun kasvattaminen - asia on perheissä hoidettava kuntoon kohtuullisen nopeassa aikataulussa. Jotta vauvaraha toisi Outokumpuun tulomuuttoa uusia lapsiperheitä, olisi em. aikataulun lisäksi muutto Outokumpuun toteuduttava vuoden 2017 aikana. Siihen aloitteessa ei oteta kantaa, mitä käytettäisiin laskentapäivänä eli riittäisikö koko rahan saamiseksi asuminen Outokummussa 31.12.2017-1.1.2019 vai vaadittaisiinko siihen pidempi aika.

Tasa-arvon näkökulmasta aloite voidaan nähdä ongelmallisena. Pariskunnat tai yksin eläjät, joilla ei ole ollut mahdollisuutta saada lasta perinteisellä menetelmällä eikä edes hedelmöityshoitojen avulla, eivät saisi mahdollisuutta aloitteen mukaiseen vauvarahaan. Etenkin Outokummussa jo asuville lapsettomille tai adoption valitseville perheille vauvaraha ei siis olisi mahdollinen.

Tuoreita lukuja erilaisia vauvalahjoja antavien kuntien määrästä ei ole. Kuntaliiton vuonna 2012 toteuttaman kyselyn mukaan noin neljäsosa kunnista muisti vastasyntyneitä jonkinlaisella lahjalla. Lahja saattoi olla rahaa (tai esim. synnytyssairaalan laskun maksaminen), esinelahja tai sekä rahaa että esinelahja. Outokummun kaupunki on muistanut syntyneitä lapsia pyyhelajalla MLL:n järjestämien rotinakahvien yhteydessä. Pohjois-Karjalan kunnista "vauvarahaa" maksavat tällä hetkellä

- Polvijärvi: 140 €:n lahjakortti paikallisiin yrityksiin sekä omenapuun taimi, vain vuonna 2016 syntyneille lapsille
- Juuka: 1 000 € vauvaraha, ensi kerran vuonna 2016, mukana vuoden 2017 TA-esityksessä
- Valtimo: 300 € vauvaraha vuonna 2016, vuodesta 2010 vuoteen 2015 summa oli 600 €

Sivistyslautakunta

§ 79

13.12.2016

- Rääkkylä: 500 € hammasrahaa maksettu vuodesta 2011 alkaen kun lapsi ja perhe ovat asuneet Rääkkylässä lapsen 1-vuotissyntymäpäivänä tai kun adoptiosta on kulunut vuosi
- Nurmes: 100 € vaipparaha ainakin vuodesta 2012 alkaen
Kolmessa viimeksi mainitussa kunnassa - joissa vauvaraha on ollut käytössä Pohjois-Karjalan kunnista pisimpään - ei syntyneiden lasten määrä näytä kääntyneen nousuun. Vauvarahan vaikutuksia em. viiden kunnan imagoon ei ole tutkittu.

Aloitteen tavoitteeksi esitetty kaupungin imagon parantaminen esitetyllä keinolla maksaisi noin 64 800 € (viimeisen viiden vuoden ajan kaupunkiin on syntynyt vuosittain keskimäärin 72 lasta) eli 21 600 € / vuosi. Jos kunnan toteuttamalla suoralla tulonsiirrolla lapsiperheille uskotaan olevan vaikutusta kunnan imagoon, olisi aloitteen johdosta vielä ratkaistava

1. olisiko vauvaraha vain vuoden 2017 kestävä vai pysyvä ratkaisu. Aloitteessa esitetään vauvarahaa vuonna 2017 syntyneille lapsille.
2. mikä vauvarahan euromäärä olisi kunnan imagon kannalta kustannustehokkain eli olisiko esim. Nurmeksen 100 € (vuosikustannus Outokummussa noin 7 200 €) vauvarahalla sama vaikutus kuin aloitteessa esitetyllä 900 € vauvarahalla vai olisiko huomattavasti suurempi vauvaraha - esim. Suomen suurin vauvaraha, Lestijärven 10 000 € jaettuna kymmenelle vuodelle - kustannustehokkain (vuosikustannus kymmenen vuoden päästä Outokummussa 720 000 €, mikäli vauvaraha olisi pysyvä ratkaisu ja vuosittain syntyvien lasten määrä ei muuttuisi)
3. olisiko joku muu tulonsiirron muoto vaikuttavampi ja kustannustehokkaampi kunnan imagon sekä talouden kannalta kuin vauvaraha (esim. päivähoitomaksujen pienentäminen tai kokonaan poistaminen). Erilaisten tulonsiirtojen ja maksuhuojennusten todellinen vaikuttavuus perheiden päätöksenteon näkökulmasta on usein vaikeasti mitattavissa ja niiden taloudellinen vaikutus eri lapsiperheisiin riippuu merkittävästi mm. perheen tuloista ja lapsimäärästä.

Valmistelija/esittelijä: jo/jo

Lisätietoja: sivistysjohtaja Jukka Orenius, 044 755 9240,
jukka.orenius@outokummunkaupunki.fi

Sivistysjohtajan ehdotus:

Sivistyslautakunta päättää antaa aloitteen johdosta yllä olevan selvityksen kaupunginhallitukselle ja edelleen -valtuustolle.

Sivistyslautakunta

§ 79

13.12.2016

Sivistyslautakunta päättää kehittää lapsiperheiden tukimuotoja osana lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman päivitystä vuonna 2017.

Päätös:

Sivistysjohtajan ehdotus hyväksyttiin yksimielisesti.

Liitteet

6

Perussuomalaisten valtuustoryhmän valtuustoaloite vauvarahan maksamisesta

